

המונח EXW והמכלה במכולה בבית המוכר

זאב תלם

יבואנים ויצואנים רבים לא מתעמקים ברבדים של בסיסי המחיר Incoterms® 2020. הם למדו פעם את המונחים ולעתים משתמשים בהם בצורה ממש לא נכונה. כך, עד היום אני רואה למשל שימוש במונחים FOB ו-CIF במשלוחים הנעשים בהובלה ימית במכולות וגרוע מכך – במשלוחים הנעשים בהובלה אווירית. במאמר זה אני רוצה לחדד את נושא האריזה בכלל ואת נושא השימוש במכולות בעסקאות תחת המונח EXW, Incoterms® 2020.

כאשר אני מעיר, התשובות שאני מקבל הן בדרך כלל בנוסח "מאד שנה אנחנו עובדים ככה וכלום לא קרה... מספיק כבר עם התיאוריות שלך... וכיוצא בזה. אז חשוב לי מאד להדגיש: מצד אחד זה שמאה שנה לא קרה כלום זה מעולה אבל עדיין חוק מרפי עובד. ושנית – מונחי ה-Incoterms® הם ממש לא תיאוריה. ואם תהיה בעיה והצדדים יגיעו לבית משפט יהיה ניתן להיווכח כמה המונחים הם מעשיים.

מונחי ה-Incoterms® מתארים ומגדירים שלוש נקודות קריטיות:

- נקודה קריטית ראשונה מתארת את החבוי (obligations) של המוכר והקונה. נקודה זו מתארת "מי עושה מה", בהקשר של כריתת חוזה ההובלה ו/או הביטוח, השגת מסמכי ההובלה, השגת רשיונות יצוא/יבוא וכיוצ"ב.
- נקודה קריטית שניה היא נקודת העברת הסיכון (risk) בין המוכר לקונה. זו נקודה גיאוגרפית המגדירה היכן הסיכון עובר מהמוכר לקונה. ניתן לומר שזו הנקודה בה זיקת הביטוח עוברת מהמוכר לקונה.
- נקודה קריטית שלישית היא נקודה העברת ההוצאות (costs). נקודה זו שאף היא נקודה גיאוגרפית מגדירה עד היכן נושא המוכר בנטל ההוצאות ובאילו הוצאות ומהיכן נושא הקונה בהוצאות ובאילו הוצאות.

הנקודות הללו מאד חשובות ביותר. ההמלצה היא לא להשתמש בשום אופן באף אחד מהמונחים ללא ציון אחת הנקודות הקריטיות, הגיאוגרפיות.

חבויות המוכר והקונה מוגדרות על ידי לשכת המסחר הבינלאומית בצורה של עשר חבויות למוכר ועשר חבויות לקונה כאשר חבויות המוכר מוגדרות תחת האות A חבויות המוכר תחת האות B כדלהלן:

General obligations	-	כלליות	A1/B1	חבויות	☐
Delivery/taking delivery	-	מסירה/קבלת מסירה	A2/B2		☐
Transfer of risks	-	העברת הסיכונים	A3/B3		☐
Carriage	-	הובלה	A4/B4		☐
Insurance	-	ביטוח	A5/B5		☐
Delivery/transport document	-	מסירה/מסמך הובלה	A6/B6		☐
Export/import clearance	-	שחרור מכס ביבוא וביצוא	A7/B7		☐
Checking/packaging/marketing	-	בדיקות/אריזה/סימון	A8/B8		☐
Allocation of costs	-	חלוקת (הקצאת) העלויות	A9/B9		☐
Notices	-	הודעות	A10/B10		☐

סעיף B8 דן בנושא האריזה. אבל מהי אריזה? יש פירושים והגדרות שונות בפרסומים השונים. אבל בפרסום מספר 723 של לשכת המסחר הבינ"ל, ICC, הפרסום הרשמי של ה-Incoterms® נכתב בסעיף A8:

The seller must, at its own costs, package the goods, unless it is usual for the particular trade to transport the type of goods sold unpackaged. The seller must package and mark the goods in the manner appropriate for their transport, unless the parties have agreed on specific packaging or marking requirements.

אז האם אריזה כוללת גם המכלה במכולה ? במאמר שפורסם בפברואר 2022⁽¹⁾ כותב Bob Ronai (שהיה אחד מאלה שכתבו את מהדורה 2020 של המונחים):

Is a shipping container packaging referred to in A8 of each rule?

...The seller must at its own cost, package the goods". This means that the seller purchases and supplies the packaging included as part of the contracted goods, with the buyer to later do with it as it chooses. In all the rules it is clear that packaging occurs before delivery.

The container is provided for the purpose of transporting the goods, the cost charged for in the freight cost. It at all times remains the property of the container shipping line, and must be returned.

It is not "packaging."

אם כן, היחס להמכלה במכולה הוא לא יחס של אריזה !!! במונחי ה- Incoterms® בהם על המוכר חלה החובה למסור את המטען על המשאית הבאה לאוספן, אפשר להתווכח האם החובה הזו כוללת המכלה או לא. אבל ברור שבעיסקה בתנאי EXW חובותיו של המוכר לא כוללות המכלה !

נכתב בנושא באתר Shipping and freight resource⁽²⁾ כדלהלן:

Who should pay for securing the cargo in the container in an EXW deal..??

Under EXW it is the duty of the seller to make the cargo available to the buyer at the agreed point. It is not the duty of the seller to load the cargo into any container. That would be FCA. Any cargo which is loaded into a container needs to be made secure to prevent the cargo from moving.

וכאן בא נושא הווריאציות של המונחים. הצדדים יכולים לשנות חבויית ביניהם. אבל כפי שמופיע בפרסום מספר 723 של לשכת המסחר הבינ"ל, ICC, הפרסום הרשמי של ה-Incoterms® :

In order to avoid any unwelcome surprises, the parties would need to make the intended effect of such alterations extremely clear in their contracts...the parties should also clearly state whether they intend to vary the point at which delivery is made and risk transfer to the buyer.

גם Jan Ramberg מתייחס לנושא ⁽³⁾ ומדגיש שחשוב מאד לכתוב לי המונח מי נושא בסיכון ולא רק בהוצאות? למשל, ניתן להוסיף ולכתוב:

.EXW Loaded...Stuffing and loading on sellers' risk and expenses

אני ממליץ מאד לא להסתמך על המונח הסתמי EXW אלא להוסיף לו בדיוק פירוט של ההוצאות והסיכונים בין הצדדים. אבל כמובן שהדבר חייב להיות מסוכם ומראש בין המוכר והקונה.

מראי מקומות

<https://www.tradefinanceglobal.com/posts/is-a-shipping-container-packaging-referred-to-in-a8-of-each-incoterms-2020-rule/> (1)

<https://www.shippingandfreightresource.com/who-should-pay-for-securing-the-cargo-within-the-container-in-an-exw-deal/> (2)

ICC Guide to Incoterms © 2010 – ICC publication 720 (3)